

Sagan om jätten Lång och jungfru Sjung

Denna berättelse utspelar sig vid den tiden då det fortfarande fanns troll i skogarna och jättar i bergen. Eller i varje fall var det på den tiden då människor verkligen träffade på dem. Det kan fortfarande finnas både troll och jättar men dagens människor ser dem inte. Men vid tiden för denna berättelse såg människor verkligen dessa varelser och man var rädd för dem. Så var det emellertid inte från början.

Både jättar och troll är uråldriga väsen skapade vid tidens begynnelse för att ta hand om berg och skogar. Jättarna var bergens vårdare och trollens var på samma sätt skogens vårdare. Trollen trivdes bäst långt inne i de djupa skogarna, där mossan växte tjockt och träden var uråldriga. Jättarna trivdes bäst uppe i den fria luften, på bergstopparna där man hade utsikt över nästan hela världen. När vi människor tänker på troll, så ser vi dem som tjocka, feta, fula och dumma varelser men så var de inte alls från början. De liknade snarare Tolkiens enter, som han beskriver i andra delen av Ringtrilogin. De var goda och snälla varelser, som skötte och vårdade skogen och såg till så den växte på rätt sätt. Livet gick sin lugna gång och trollen behövde inte jäkta, vare sig i tanke eller annat. Det tog åtskilliga år medan träden växte upp och trollen kunde ta god tid på sig att bestämma vad som skulle göras. De var också ganska långlivade, livslängden mättes i hundratals år.

På samma sätt var det med jättarna, men med den skillnaden att de levde ännu långsammare. Bergens livslängd är ju miljoner år och jättarna levde ännu längre. Man vet egentligen inte om en jätte nånsin har dött någon naturlig död; förmodligen inte och det är alls inte otroligt att det fortfarande finns jättar fast vi inte ser dem. Den mesta tiden tillbringar jättarna med att sova och när de sover ser de ut precis som berget. Det är därför som vi moderna människor inte lägger märke till dem, vi tror bara de är en del av det berg de sover på. I en del fall sägs det att jätten faktiskt har blivit till berg och inte gått att väcka, men det kan likaså vara rena spekulationer. I varje fall är det så att om en jätte blir väckt eller om han tror att hans berg är hotade, då är han allt annat än långsam! Han skakar hela berget, kastar stora stenblock och river upp och drar ner allt han ser. En arg jätte är det mest förfärliga man kan råka ut för på denna jord!

Från början levde människorna i fred och harmoni med både jättar och troll. Jo, visst tyckte trollen att det var ena konstiga små hastiga varelser som sprang omkring, medan jättarna under lång tid trodde de var en slags bävvar. Men människorna blev fler och fler och man började hugga ner skogarna för att få bostäder och ved. Trollen blev bekymrade, för de såg ju att skogarna minskade och att de måste göra något åt det. Men vana som de var att resonera långsamt och eftertänksamt så tog det sin tid innan de bestämt sig för vad de skulle göra. För dem var tanken att hugga ner ett träd en alldeles omöjlig tanke och en del av trollen ville först ta reda på varför människorna gjorde så. När de hade förstått det kunde man kanske komma på sätt att förändra människors tänkande så att skogen inte skulle skövlas. Därför bjöd man hem människorna till sig för att prata med dem om dessa saker. Det var bara så att när ett troll bjöd hem någon, så man helt enkelt honom under armen och gick hem med honom.

Nu levde ju trollen i ett långsamt tempo. Om ett troll tog en vuxen människa och bar hem honom så han ju trollet knappt säga goddag, förrän människan var död och det var ju inget roligt. Därför kom man på att det var bättre att bjuda hem små barn. Men trollen blev inte mycket klokare av det, så i regel släppte man barnet i vuxen ålder. Men barnen hade blivit mycket påverkade av trollen och deras kärlek till skogen och passade aldrig riktigt in bland

de andra människorna. Men trollens skogskärlek var stark och den spridde sig bland människorna. Det är därför vi idag har så många människor som älskar skogen och kan vandra där i timtal. Hos dessa lever trollens kärlek till skogen kvar och vissa tror att så småningom kommer trollen att återuppstå i dessa människor.

Trollen var emellertid inte överens om hur man skulle göra. En grupp tyckte att det bästa var helt enkelt att utrota människorna och man bestämde sig därför helt enkelt för att äta upp dem, ty det var starkt emot trollens natur att låta något förfaras. Och så gjorde man! Men människor är en stark och näringsrik kost och den påverkade trollen på ett högst oväntat vis. De blev tjocka och feta, finna och fula men började tänka lite snabbare (och därmed sämre). Men mest dramatiskt var emellertid att om de blev utsatta för solsken, så skedde en ögonblicklig förändring i deras kroppar och de blev genast till sten, Detta skrämde trollen och de drog sig tillbaka till skogarnas allra mörkaste hörn, där vissa menar att de fortfarande finns och funderar över hur de ska rädda sina älskade skogar.

Jättarna levde som sagt ännu långsammare än trollen och tänkte på ett helt annat sätt. För dem var det naturligt att bergen under årmiljonerna nöttes ner och att nya uppkom. Det viktiga var att det skedde på ett vackert och balanserat vis. Det sägs att jättarna var de väsen som älskade skönheten mest och högst. De brukade sitta uppe på sitt berg och titta ut över nejden och se årstidernas växlingar, skogarnas uppväxt och de vilda djurens gång. Men även jättarna såg människorna och hur de högg ner skog för att odla säd och gräs till sina djur. Ibland blev det väldigt vackert med ett omväxlande landskap och jättarna ville gärna veta hur människorna gjorde och hur de tänkte. Kanske hade de faktiskt något att lära av människorna. Så det hände ibland att en jätte på samma sätt som trollen tog hem en människa för att lära sig av denne. Men till skillnad från trollen var en vaken jätte pigg och alert och kunde hänga med i människans tempo. Men jättarna lärde sig aldrig något av människorna, man tänkte i alltför olika tidsskalor. Däremot lärde sig de människor som varit hos jättarna att älska bergen och deras ättlingar lever kvar i form av sådana som älskar att klättra i dem. Man blev bergtagen som det sades.

Denna berättelse handlar om en jätte, som kallades för Lång. Han trivdes bland människorna och vistades ofta bland dem. En märklig egenskap hos jättarna var att de kunde ändra storlek beroende på humöret. En glad jätte var faktiskt inte mycket större än en människa medan en arg jätte kunde bli fruktansvärt stor och kasta klippblock stora som ett hus flera mil iväg. Men Lång var glad, för han bodde i ett av Sveriges absolut vackraste områden; det vackra landskapet söder om Trollhättan, där Västergötlands slätter möter Dalslands skogar och Bohuslans klippor. Där finns berg, skogar, backar och slätter i en härlig blandning. Bäst trivdes Lång på ett berg som låg vid den å som i våra dagar heter Slumpån. Han brukade sitta där och se ut över det vackra landskapet, se kullarna på andra sidan älven och beundra bävrarnas flitiga byggande i ån. Han blev vän med människorna och man såg honom ofta sitta och småprata med någon av dem uppe på sitt berg.

Åren gick och Lång började bli lite sömning. Det tar några år för en jätte att somna och under den tiden är de väldigt lättretade. Det kan man mycket väl förstå, tänk att ha försökt somna i tio år och sedan bli väckt av att någon står och hamrar på dig med en slägga! Det var vad som hände med Lång och hans vrede var fruktansvärd! Han rev sönder nästan hela sitt berg och kastade ut det över slätten och bort i älven, som nästan blev helt upp-dämd. Där borta bodde några troll och de blev så rädda att de tog ett stort stenblock som låg där för att ha som en hätta över huvudet när de flydde. Men Lång var så fruktansvärt arg och kastade sten så vildsint omkring sig att stenhättan sprack och föll i älven. Stället där den föll kallas sedan dess för Trollhättan och det blev ett stort vattenfall.

Vanligtvis är inte jättarna arga länge, men med Lång var det annorlunda. Han for omkring i många år och kastade berg omkring sig, dödade levande varelser, ryckte upp skogen, skrek så det dånade i bergen, plöjde upp djupa fåror i marken och var alldeles oregerlig. Vad han inte såg var att han gjorde faktiskt landskapet ännu vackrare än tidigare; hade han gjort det, hade mycket varit annorlunda men nu gjorde han tack vare sitt fruktansvärda humör, hela bygden alldeles obeboelig för både folk och få.

Människorna var mycket bekymrade och man diskuterade mycket vad man skulle göra för att lugna ner jätten. Det bästa var om han kunde somna, men hur skulle det gå till? Att döda honom gick inte, han var hård som sten och så vildsint att man inte komma närmare än högst en kilometer. Men så hände det sig att det föddes ett flickebarn där i trakten. Det var ett mycket märkligt barn; aldrig att man hörde det skrika utan istället sjöng hon hela tiden. Hon växte upp och blev vacker som en dag, men mycket förstånd hade hon inte. Att vara rädd för de vilda djuren hade hon alls inget förstånd på, men det gjorde inget för alla förstummades när de hörde hennes sång. Det sades att när hon sjöng så grät stenarna. Hon kallades därför Jungfru Sång och hon gick omkring bland gårdarna och sjöng och fick mat och husrum.

Nu hände det sig en gång att hon kom till Jätten Långs berg. Hon såg hur vackert det var och brast ut i en sång så skön som aldrig nånsin tidigare hade hörts på denna jord. Jätten var inte själv där utan långt borta, men kände genast att något gick på hans berg. Han hörde också att detta något lät på något vis. Han trodde först det var en varg som ylade och han skrek så det hördes i hela bygden: "Tror du det är ett Ulveberg du går på! Du ska få med mig att göra!" Därmed var berget döpt till Ulveberget för om en jätte har kallat ett berg för något så gäller det i evinnerliga tider! Men när han kom närmare hörde han att det var alls ingen varg som ylade utan ett ljud så underbart vackert att all hans ilska rann av honom, som vatten på en gås. Han insåg vad han hade gjort, hur mycket han hade förstört, hur många liv han tagit och han ångrade sig och började gråta och gråta och gråta. Jungfru Sång sjöng vackrare och vackrare och Jätten Lång grät mer och mer! Han lade sig ner på marken och grät och grät och grät, som bara en jätte kan gråta. Till sist somnade han men fortsatte att gråta och där han somnade finns nu en sjö, som kallas Gravlången. Tittar man noga på den ser man att sjön har konturerna av en hulkande jätte. Folket i bygden kommer dock fortfarande ihåg jätten Lång då han var glad och man tror alldeles säkert att han ska bli jätteglad när han ser hur vackert det blivit och vad människorna gjort med bygden.